

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Beëindiging vriendschapsrelatie provincie Guangdong	TELEFOONNUMMER	+31625735956
DATUM	20-09-2022	E-MAILADRES	henriette.ten.berge@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP852987353-14035	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Henriette ten Berge	TEAM	ECO
NUMMER PS	PS2022BEM87	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
BIJLAGE	evaluatie vriendschapsband Guangdong		

Gevraagd besluit:

1. De speciale relatie met de provincie Guangdong te beëindigen en de gouverneur van Guangdong hier per brief van op de hoogte te stellen.
2. In de toekomst geen nieuwe vriendschappen met buitenlandse provincies aan te gaan.

Inleiding:

Reeds verschillende malen is er in Provinciale Staten gesproken over het al dan niet aanhouden van de vriendschapsrelatie met de provincie Guangdong. Wij hebben u op 10 maart 2020 een Statenvoorstel gestuurd om de relatie met Guangdong op een andere manier in te richten. Dit voorstel kon niet op een meerderheid rekenen. Ook het amendement om de relatie te beëindigen haalde destijds geen meerderheid. Het is een complex vraagstuk met veel verschillende aspecten. Wij hebben u daarop toegezegd met een nieuw voorstel te komen. Later zijn nog twee moties ingediend, motie 104 in 2021 en motie 85 in 2022, met het verzoek de band met de provincie Guangdong te verbreken. Beide moties zijn door uw Staten verworpen.

Op 25 november 2020 heeft de gedeputeerde economie u een memo gestuurd en op 3 maart 2021 hebben wij u een Statenbrief gestuurd over de voortgang van het denken over de relatie met Guangdong. We hebben gesprekken gevoerd met verschillende partijen en de ontwikkelingen in nationaal en Europees beleid afgewacht. De gewenste duidelijkheid vanuit andere overheden is helaas, ondanks verschillende gesprekken, niet gekomen. Wel is duidelijk geworden dat het ministerie van Buitenlandse Zaken de lijn voert dat het belangrijk is om de dialoog open te houden en de relatie met China in stand te houden waar het kan en mogelijk is. Zij geven, in deze, echter geen richting aan de andere overheden.

Daarmee is het aan de provincie zelf om een koers uit te stippelen. De keuze om voor te stellen om de relatie met Guangdong te beëindigen is na rijp beraad gemaakt. Daarbij is een aantal argumenten de revue gepasseerd die we graag aan u meegeven.

Juridische en andere relevante kaders:

Artikel 158 Provinciewet

Argumentatie:

Er zijn goede argumenten voor en goede argumenten tegen voortzetting van onze vriendschapsrelatie met Guangdong. Deze argumenten zijn vaak ongelijksoortig van aard; we vinden het belangrijk u mee te nemen in de overwegingen achter onze aanbeveling deze bijzondere relatie te beëindigen.

Op dit moment hebben wij slechts met één plek in de wereld een vriendschapsband en dat is met Guangdong in China. Deze relatie is in 1995 begonnen vanuit een geopolitieke wens vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken. De wereld en ons beleid is in de tussentijd veranderd.

Ook nu spelen geopolitieke factoren een rol, waarbij we in toenemende mate spanning zien ontstaan tussen China en het Westen, onder meer rondom mensenrechten als ook rondom maatschappelijk verantwoord ondernemen en internetveiligheid. Voor gedeputeerde staten is Guangdong daarmee niet slechts een andere provincie, maar een onderdeel van China. In toenemende mate wordt duidelijk dat China zich schuldig heeft gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen tegen de Oeigoeren, getuige ook het VN-rapport dat hierover op 31 augustus jl. is verschenen.

Daar komt bij dat wij ons internationale beleid, overigens niet alleen voor China, verschoven hebben van focus op landen naar focus op sectoren, om daarin nog beter de maatschappelijke opgaven waar we voor staan centraal te kunnen stellen. Dit beleid wordt sinds de oprichting van de Regionale OntwikkelingsMaatschappij (ROM) niet meer door onszelf maar door de ROM uitgevoerd.

Het aangaan en onderhouden van vriendschapsbanden met andere provincies past in onze ogen niet meer bij deze tijd en bij ons veranderde beleid. We willen daarom de verhoudingen normaliseren, meer in lijn met de verhoudingen met andere landen. Daarbij zullen we de normale diplomatieke omgangsvormen hanteren en individuele partijen indien nodig via de ROM blijven ondersteunen bij hun activiteiten over de grens. Op deze manier, zonder vriendschapsband, kunnen we contacten en samenwerking altijd op hun eigen merites beoordelen.

Daar staat tegenover dat de bijzondere vriendschapsband tussen overheden onderling de mogelijkheid heeft geboden aan Utrechtse organisaties om banden op te bouwen met Chinese partijen die er anders niet waren gekomen. Deze ingang met een van de rijkste en modernste provincies van China gaat verloren. Het gaat hier naast het opbouwen van handelsrelaties van bedrijven, bijvoorbeeld ook om relaties tussen onderwijsinstellingen als het Corderius college uit Amersfoort en een school in Guangdong. Tussen deze scholen is een vruchtbare samenwerking ontstaan die het onderwijs in zowel Guangdong als in Amersfoort verrijkt en jonge mensen uit beide provincies en landen met elkaar in contact brengt.

Als provincie hebben we een kerntaak om de regionale economie te bevorderen. De relatie met Guangdong biedt ons de mogelijkheid om hier invulling aan te geven. De puur economische en maatschappelijke effecten van de vriendschapsband zijn echter lastig aan te tonen en laten zich moeilijk vergelijken met andere politieke waarden als democratie en mensenrechten.

Tot slot speelt mee dat het college zich er terdege bewust van is dat er een dialoog tussen China en het Westen nodig zal blijven om samen te kunnen acteren op zaken als klimaatverandering en het verminderen van internationale spanning. Met dit besluit wordt een, weliswaar zeer klein, communicatiekanaal tussen het Westen en China gesloten.

Alles afwegende concluderen we dat het niet langer passend is dat de provincie Utrecht als uitzondering met de Chinese provincie Guangdong een vriendschapsband heeft. We stellen dan ook voor deze vriendschapsband op te zeggen en in principe geen banden meer aan te gaan als provincie Utrecht.

Het is overigens niet bekend hoe de provinciale overheid in Guangdong zal reageren op dit voornemen. Over hoe we deze boodschap het beste over kunnen brengen staan we in nauw contact met het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Doelen en brede welvaart indicatoren:

Het internationale economische beleid van de provincie Utrecht valt onder doel 8.1.3. (Algemene ondersteuning van het MKB is beter, o.a. bij opvolging eigenaren, internationale handel, transitie naar circulair ondernemerschap) en 8.2.2. (Het (inter)nationaal vestigingsklimaat is beter).

Het beëindigen van de relatie met Guangdong heeft naar verwachting geen effect op de brede welvaart van de provincie Utrecht.

Participatie:

Zoals eerder mondeling in de commissie BEM aangegeven, is er gesproken met het ministerie van Buitenlandse Zaken, RVO, Amnesty International en andere overheden met relaties met Chinese evenknieën. Uit de contacten met andere provincies bleek recent dat de provincie Noord-Holland haar relatie met de provincie Shandong heeft beëindigd en dat in Zuid-Holland nu een evaluatie wordt uitgevoerd. Het ministerie van Buitenlandse zaken ziet breder een kentering van proactief naar reactief beleid richting China.

Financiële consequenties:

Op dit moment is in de begroting € 18.000 gereserveerd voor in- en uitgaande bezoeken in het kader van het vriendschapsverdrag met Guangdong. Dit gereserveerde budget kan vrijvallen.

Vervolg:

Indien Provinciale Staten tot een besluit komen, het voorgestelde besluit of een gemandateerd besluit, dan zal de gouverneur van Guangdong hier per brief over worden geïnformeerd. Indien Provinciale Staten niet tot een besluit kan komen omdat er geen meerderheid is voor een voorstel, dan blijft de huidige situatie (de relatie staat on hold) bestendig, maar wordt er geen brief gestuurd.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen

Besluit

Besluit op 16-11-2022 tot vaststelling van beëindiging vriendschapsrelatie provincie

Guangdong. Provinciale Staten van Utrecht; In vergadering bijeen op 16-11-2022.

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 20-09-2022
met nummer UTSP852987353-14035 van afdeling SLO, team ECO.

Overwegende dat:

- Een voortzetting in de huidige vorm van de vriendschapsband met Guangdong, gegeven de veranderde geopolitieke situatie, niet in de rede ligt;
- De provincie Utrecht slechts één vriendschapsband heeft en dit niet meer past bij de huidige beleidsfocus.

Besluit:

1. De speciale relatie met de provincie Guangdong te beëindigen en de gouverneur van Guangdong hier per brief van op de hoogte te stellen.
2. In de toekomst geen nieuwe vriendschappen met buitenlandse provincies aan te gaan. maar wel de mogelijkheid openhouden om andere banden aan te gaan.

w.g.

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Griffier,
mr. C.A. Peters